

NETIESIOGINIŲ IŠLAIDŲ FIKSUOTOJI NORMA komunikacijos projektuose

*Lektorė Renata Padalevičiūtė
2019 m. gegužės mėn.*

Netiesioginių išlaidų fiksuotosios normos (FN) nauda

- Projekto netiesioginėms (administravimo) išlaidoms skiriamas projekto sutartyje nustatytas lėšų procentas;
- Netiesioginės išlaidos gali sudaryti **12 arba 24 proc.** nuo tinkamų finansuoti tiesioginių projekto išlaidų;
- Netiesioginių išlaidų suma mokėjimo prašymuose **apskaičiuojamos labai paprastai** (tiesioginės išlaidos x FN);
- Taikant FN, netiesioginių išlaidų **NEREIKIA PAGRĮSTI** išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentais (išskyrus vieną išimtį...)

FN nustatymo ir taikymo teisinis pagrindimas

- FN taikymas apibrėžtas EK reglamente 1303/2013;
- Komunikacijos projektams bus taikoma 2014-2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programoje **Europos socialinio fondo** lėšomis finansuojamiems projektams parengta netiesioginių išlaidų FN taikymo metodika ir FN dydžiai;
- Šis metodas (naudoti kitoje programoje nustatytas FN) pasirinktas atsižvelgiant į EK reglamento 1303/2013 nuostatas, dėl supaprastinimų taikymo (*vadovaujamosi 68(c) straipsnio nuostata dėl projektų ir paramos gavėjų panašumo*).

Pagrindinės sąvokos

- Tiesioginės išlaidos – tiesiogiai projekto veikloms įgyvendinti būtinos išlaidos (neapima projekto administravimo išlaidų) – visos komunikacijos projekto finansinio plano 1-17 eilutėse nurodytos išlaidos

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimai	Vieneto kaina, Eur	Vienetų skaičius	Bendra tinkamų finansuoti išlaidų suma, Eur	Iš jų, veiklų rangos išlaidų suma	Pirkimų vykdymo būdas	Išlaidų būtinumo pagrindimas	Išlaidų kainos pagrįstumas
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.		Renginiams vykti reikalingos vietos (uždaroje ir (arba) atviroje erdvėje) bei įrangos (programinės, kompiuterių, demonstravimo technikos. nuoma:						
1.1.								
2.		Renginio viešinimas, skelbimai apie renginius spaudoje, internete:						
2.1.								
3.		Priemonės ir prekės, būtinos renginiams organizuoti, kurios bus sunaudojamos komunikacijos projekto įgyvendinimo metu:						
3.1.								
4.		Dalomoji medžiaga ir arba lankstinukų parengimas ir įsigijimas:						
5.		Renginio dalyvių aprūpinimas maistu:						
5.1.								
6.		Renginio fotografavimas ir (arba) filmavimas:						
6.1.								
7.		Renginio vedimo, pranešimų skaitymo ir (arba) darbo grupių moderavimo (vadovavimo) paslaugos:						
7.1.								
8.		Lektoriaus paslaugos:						
8.1.								
9.		Renginio kultūrinės programos organizavimo paslaugos:						
9.1.								
10.		Kelionės ir (arba) transporto (nuomos ir kitos transporto išlaikymo), komandiruočių išlaidos, būtinos organizuojant renginį:						
10.1.								
11.		Renginio dalyvių transporto paslaugos:						
11.1.								
12.		Informacinio straipsnio parengimas:						
12.1.								
13.		Parodos dalyvio registracijos mokesčio išlaidos, parodos ploto nuomos išlaidos, stendo įrengimo, išlaikymo ir aptarnavimo išlaidos, transportavimo išlaidos:						
13.1.								
14.		Renginio dalyvių apgyvendinimo paslaugos:						
14.1.								
15.		Vertimo paslaugos:						
15.1.								
16.		Renginio prizų išlaidos:						
16.1.								
17.		Projekto viešinimo išlaidos:						
17.1.								

Pagrindinės sąvokos

- **Netiesioginės išlaidos** – išlaidos, kurios nėra skiriamos tiesiogiai projekto veikloms įgyvendinti, tačiau yra būtinos ir tiesiogiai susijusios su tiesioginėmis projekto išlaidomis (*t. y. projekto administravimo ir susijusios išlaidos*).
- **Fiksuotoji norma (FN)** – iš anksto nustatyta išlaidų norma, išreiškiamą procentais nuo visų ar dalies projekto tinkamų finansuoti išlaidų;
- **Netiesioginių išlaidų FN** – procentais išreikšta *netiesioginių išlaidų dalis nuo dalies tinkamų finansuoti (komunikacijos projektų atveju - tiesioginių) projekto išlaidų*

Netiesioginių išlaidų FN

Netiesioginių išlaidų FN apima šias projekto administravimo ir susijusias išlaidas (jos negali būti priskiriamos tiesioginėms išlaidoms(!)):

- Projekto vykdytojo ir(ar) partnerių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidas už laiką, dirbtą administruojant projektą;
- Projektą administruojančių asmenų mokymo projekto administravimo klausimais išlaidas;
- Su projekto administravimo reikmėmis susijusių prekių įsigijimo išlaidas;
- Su projekto administravimo reikmėmis susijusių patalpų nuomos išlaidas;
- Įrangos, transporto priemonių kai jos susijusios su projekto administravimu, nuomos išlaidas;
- Projekto administravimo paslaugų pirkimo išlaidas;
- Projekto administravimo reikmėms būtinų komunalinių paslaugų ir ryšio išlaidas ir įgyto ir (arba) nuomojamo turto eksploataavimo išlaidas;
- Kitas su projekto administravimu susijusias išlaidas

Kas laikoma projekto administravimu?

(Pavyzdžiai, nebaigtinis sąrašas):

- Buhalterinės apskaitos tvarkymas;
- Projekto ataskaitų rengimas (dauginimas, spausdinimas, siuntimas, pristatymas, taisymas);
- Projekto mokėjimo prašymų rengimas (dauginimas, spausdinimas, siuntimas, pristatymas, taisymas);
- Projekto darbuotojų samdymas, atleidimas, dokumentų tvarkymas, darbo užmokesčio skaičiavimas, išmokėjimas, bendrieji mokymai (darbo, priešgaisrinės saugos ir pan. klausimais);
- Projekto pirkimų rengimas, skelbimas, administravimas, sutarčių su laimėtojais sudarymas, priežiūra, mokėjimai ir pan.;
- Įmonės/organizacijos IT sistemos priežiūra, atnaujinimas, tinklapio atnaujinimas *(išskyrus, jeigu kuriamas naujas tinklapis įgyvendinamam projektui)*;
- Teisinių reikalavimų, susijusių su projekto įgyvendinimu, vykdymas

Netiesioginių išlaidų FN

- FN (procentais) priklauso nuo:
 - Projekto **tinkamų finansuoti išlaidų sumos** (tiesioginės + netiesioginės išlaidos);
 - Projekto **veiklos(-ų) rangos išlaidų dalies** (skaičiuojama nuo tiesioginių išlaidų, apvalinant 2 skaičius po kablelio)

Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma (įskaitant netiesiogines išlaidas, apmokamas taikant fiksuotąją normą), eurais	Didžiausia fiksuotoji norma (procentais), kai projekto veiklų rangos išlaidų dalis sudaro:	
	iki 90 proc. (imtina) tiesioginių projekto išlaidų	daugiau kaip 90 procentų tiesioginių projekto išlaidų
iki 50 000	24	12

Kas ir kada nustato projektui taikomą FN?

- Preliminariai apskaičiuoja pareiškėjas, pildydamas projekto paraiškos IV dalį (TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ SĄRAŠAS);
- Patikrina ir, esant poreikiui, perskaičiuoja NMA, atlikdama projekto tinkamumo finansuoti vertinimą, peržiūri NMA.

FN skaičiavimo procesas

Surašomos tiesioginės išlaidos

•Paraiškos IV dalis

Identifikuojamos veiklų rangos išlaidos (dalis nuo tiesioginių)

• Paraiškos IV dalis, 6 stulpelis

Apskaičiuojamos tiesioginių išlaidų ir veiklų rangos išlaidų sumos

•Paraiškos IV dalis, 18 eilutė

Apskaičiuojama veiklų rangos dalis (%) nuo tiesioginių išlaidų

•Paraiškos IV dalis, 19 eilutė

Pagal tiesioginių išlaidų sumą ir veiklų rangos dalį nustatoma preliminarinė FN

•Paraiškos IV dalis, 20 eilutė

Apskaičiuojamos netiesioginės išlaidos, pritaikius FN

•Paraiškos IV dalis, 21 eilutė

Suskaičiuojama bendra tinkamų finansuoti išlaidų suma ir patikrinama, ar teisingai pritaikyta FN

•Paraiškos IV dalis, 22 eilutė

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimai <i>Išlaidos nurodomos detalai pagal kiekvieną išlaidų kategoriją.</i>	Vieneto kaina, Eur	Vienetų skaičius	Bendra tinkamų finansuoti išlaidų suma, Eur	Iš jų, veiklų rangos išlaidų suma	Pirkimų vykdymo būdas	Išlaidų būtinumo pagrindimas	Išlaidų kainos pagrįstumas
1.	Renginiams vykti reikalingos vietos (uždaroje ir (arba) atviroje erdvėje) bei įrangos (programinės, kompiuterių, demonstravimo technikos. nuoma:							
1.1.	Salės ir įrangos nuoma			0	0		Renginys vyks pareiškėjo patalpose, organizuos pareiškėjas, <...>	
2.	Renginio viešinimas, skelbimai apie renginius spaudoje, internete:							
2.1.	Skelbimo publikavimas			200	0		Skelbimo tekstą rengia pareiškėjas, <...>	
3.	Priemonės ir prekės, būtinos renginiams organizuoti, kurios bus sunaudojamos komunikacijos projekto įgyvendinimo metu:							
3.1.	Renginyje naudojamos mokymo priemonės			1200	0		Renginį organizuoja pareiškėjas, <...>	
4.	Dalomoji medžiaga ir arba lankstinukų parengimas ir įsigijimas:							
4.1.	<...>			750	750		<...>	
5.	Renginio dalyvių aprūpinimas maistu:							
5.1.	<...>			800	800		<...>	
8.	Lektoriaus paslaugos:							
8.1.	<...>			600	0		<...>	
10.	Kelionės ir (arba) transporto (nuomos ir kitos transporto išlaikymo), komandiruočių išlaidos, būtinos organizuojant renginį:							
10.1.	<...>			330	0		Apmokami viešojo transporto bilietai ir komandiruočių išlaidos	
16.	Renginio prizų išlaidos:							
16.1.	<...>			170	170		<...>	
19.	Iš viso tiesioginių išlaidų, Eur:			4050	1720			
20.	Veiklų rangos išlaidų dalis (nuo visų tiesioginių projekto išlaidų), proc.				42,47			
21.	Fiksuotoji norma netiesioginėms išlaidoms apmokėti, proc.					24		
22.	Netiesioginės išlaidos, Eur			972				
23.	Iš viso, Eur			5022				

FN
skaičiavimo
pavyzdys
(sutrumpinta
s)

Paraiškos
formos IV
dalis -
Tinkamų
finansuoti
projekto
išlaidų
sąrašas

Kodėl svarbu identifikuoti veiklų rangos išlaidas ir apskaičiuoti jų dalį?

- Vadovaujantis EK reglamento 1303/2013 67 str. 4 dalimi, jeigu projektas įgyvendinamas išimtinai rengiant darbų, prekių arba paslaugų viešuosius pirkimus, projekto išlaidos **negali būti apmokamos supaprastintai** (atitinkamai, negali būti taikoma FN);
- Netiesioginių išlaidų FN tyrimas (parengtas ir taikomas Europos socialinio fondo finansuojamiems projektams, kuriame nustatytais normomis vadovaujama šioje programoje) buvo suderintas su EK tik įvertinus projektų veiklų rangos išlaidų dalį ir jų įtaką netiesioginių išlaidų dydžiui

Projekto veiklų rangos išlaidos

- **Veiklos(-ų) rangos išlaidos** – tiesioginės išlaidos veiklos(-ų), kurią(-ias) projekto vykdytojas pilna apimtimi perduoda įgyvendinti trečiajai šaliai (paslaugų teikėjui, prekių tiekėjui ar rangovui).
- **Trečioji šalis** gali būti tiek įmonė, tiek fizinis asmuo (pavyzdžiui, veikiantis pagal individualios veiklos pažymą, turintis verslo liudijimą ar pan.)

Kokios išlaidos laikytinos veiklų rangos išlaidomis? (1)

Išlaidų pobūdis	Ar veiklų rangos išlaidos?
1. Renginiams vyksti reikalingos vietos bei įrangos nuoma	Sprendžiama individualiai, priklauso nuo to, ar renginį organizuoja/vykdo pats pareiškėjas (partneris), ar visas organizavimas pilna apimtimi perduotas trečiajai šaliai.
3. Priemonės ir prekės, būtinos renginiams organizuoti	Jei renginį organizuoja/vykdo pats pareiškėjas (partneris), o perkamos tik atskiros prekės/priemonės/nuoma ar susijusios paslaugos – šios išlaidos nelaikomos veiklų ranga.
5. Renginio dalyvių aprūpinimas maistu	
6. Renginio fotografavimas ir (arba) filmavimas	Jei iš trečiosios šalies perkama visa renginio organizavimo paslauga (į kurią įeina nuomos išlaidos, prekių/priemonių, lektoriaus ir kitų paslaugų išlaidos – šios išlaidos laikomos veiklų ranga.
7. Renginio vedimo, pranešimų skaitymo ir (arba) darbo grupių moderavimo (vadovavimo paslaugos)	
8. Lektoriaus paslaugos	
15. Vertimo paslaugos	
16. Renginio prizų išlaidos	

Kokios išlaidos laikytinos veiklų rangos išlaidomis? (2)

Išlaidų pobūdis	Ar veiklų rangos išlaidos?
2. Renginio viešinimas, skelbimai apie renginius spaudoje, internete	Sprendžiama individualiai, jei viešinimo tekstus ar dalomosios medžiagos turinį rengia pats pareiškėjas (partneris), o deklaruojamos tik publikavimo (maketavimo, spausdinimo, dauginimo ir pan.) išlaidos – išlaidos nelaikomos veiklų ranga .
4. Dalomoji medžiaga ir (arba) lankstinukų parengimas ir įsigijimas	Jei visa paslauga (įskaitant teksto ruošimą) perkama iš trečiosios šalies – išlaidos laikomos veiklų ranga
9. Renginio kultūrinės programos organizavimo paslaugos	Jei perkamos organizatoriaus paslaugos – išlaidos laikomos veiklų ranga
10. Kelionės ir (arba) transporto (nuomos ir kitos transporto išlaikymo), komandiruočių išlaidos	išlaidos nelaikomos veiklų ranga
11. Renginio dalyvių transporto paslaugos	Jei perkamos transporto paslaugos iš trečiosios šalies – išlaidos laikomos veiklų ranga . Jei kompensuojami viešojo transporto bilietai – išlaidos nelaikomos veiklų ranga

Kokios išlaidos laikytinos veiklų rangos išlaidomis? (3)

Išlaidų pobūdis	Ar veiklų rangos išlaidos?
12. Informacinio straipsnio parengimas	Sprendžiama individualiai, jei straipsnį rengia pats pareiškėjas (partneris), o deklaruojamos tik publikavimo išlaidos – išlaidos nelaikomos veiklų ranga . Jei viskas (įskaitant teksto ruošimą) perduodama trečiajai šaliai – išlaidos laikomos veiklų ranga
13. Parodos dalyvio registracijos išlaidos, parodos ploto nuomos išlaidos, stendo įrengimo, išlaikymo ir aptarnavimo išlaidos, transportavimo išlaidos	Registracijos išlaidos nelaikomos veiklų ranga . Dėl kitų išlaidų sprendžiama individualiai, jei paslaugos perkamos iš trečiosios šalies (pvz. stendo įrengimo, išlaikymo ir transportavimo išlaidos) – šios išlaidos laikomos veiklų ranga .
14. Renginio dalyvių apgyvendinimo paslaugos	Jei perkamos apgyvendinimo paslaugos – išlaidos laikomos veiklų ranga
17. Projekto viešinimo išlaidos	Sprendžiama individualiai, priklauso nuo to, ar projekto viešinimo veiklą pats pareiškėjas (partneris) ir perka tik atskiras paslaugas/prekes – išlaidos nelaikomos veiklų ranga , ar visa veikla pilna apimtimi perduotas trečiajai šaliai – išlaidos laikomos veiklų ranga

FN taikymas projekto įgyvendinimo metu

- Projekto paraiškoje pareiškėjas gali nurodyti **mažesnę negu pagal Taisyklės taikytina FN**. Tokiu atveju taikoma pareiškėjo nurodyta FN;
- Netiesioginės išlaidos pagal FN apmokamos su kiekvienu mokėjimo prašymu (išskyrus avanso mokėjimo prašymą). Netiesioginių išlaidų suma apskaičiuojama **tinkamų finansuoti tiesioginių išlaidų** sumą padauginus iš projektui nustatytos FN;
- Jei nustatomos netinkamos finansuoti tiesioginės projekto išlaidos, nuo jų pagal FN apskaičiuotos netiesioginės išlaidos taip pat pripažįstamos netinkamomis finansuoti;
- Jei projekto vykdytojo faktinės išlaidos yra didesnės negu apmokamos pagal FN, **skirtumą jis apmoka iš savo nuosavų lėšų** (nelaikoma tinkamomis finansuoti išlaidomis)

Išlaidų pagrindimas taikant FN (1)

- Kai projekto netiesioginės išlaidos apmokamos taikant projektui nustatytą FN, su MP neprašoma teikti šių išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų
- Išskyrus vieną atvejį, kai:
 - veiklų rangos išlaidų dalis (nuo visų tiesioginių tinkamų finansuoti projekto išlaidų) lygi 100 proc.,

IR

- projekto administravimas pilna apimtimi (100 proc.) perduotas (pagal paslaugų sutartį) trečiajai šaliai (paslaugų tiekėjui).

Tokiu atveju projekto netiesioginės išlaidos grindžiamos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais ir apmokamos pagal faktą, neviršijant taikant nustatytą FN (12 proc.) apskaičiuotos netiesioginių išlaidų sumos.

Išlaidų pagrindimas taikant FN (2)

Tiesioginių išlaidų veiklų rangos proc.	Kas vykdys projekto administravimą?	FN taikymas
<100	Pareiškėjas (partneris)	Pagal metodiką apskaičiuota FN (12 arba 24 proc.)
100	Pareiškėjas (partneris)	Pagal metodiką apskaičiuota FN (12 arba 24 proc.)
<100	Administravimo paslauga perkama iš trečiosios šalies	Pagal metodiką apskaičiuota FN (12 arba 24 proc.)
100	Projekto administravimo paslauga perkama iš trečiosios šalies	Netiesioginės išlaidos grindžiamos išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentais, neviršijant 12 proc. nuo tiesioginių išlaidų

Netiesioginių išlaidų FN patikra

- Projektui nustatyta FN dar kartą įvertinama tikrinant galutinį MP:
 - Nustačius, kad FN turėjo būti mažesnė ir todėl projekto vykdytojui buvo išmokėta didesnė, nei priklauso, netiesioginių projekto išlaidų suma, išmokėtų lėšų perviršis yra susigrąžinamas (arba nesumokamas);
 - Nustačius, kad FN galėtų būti didesnė (dėl sumažėjusios veiklų rangos dalies), FN nėra keičiama.
- Kitais atvejais projektui nustatyta FN nėra keičiama.

AČIŪ